

Турчин С.

*студент V курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри
економічної безпеки та фінансових розслідувань ТНЕУ
Вівчар О.І.*

ОЦІНКА СТРАТЕГІЧНОГО ОРІЄНТИРУ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

В умовах макроекономічної нестабільності безпека банківської системи є найважливішим процесом даних фінансових установ. У сучасних умовах діяльності банків з метою збереження тривалої конкурентної переваги важливим моментом є формування ефективних економічних стратегій. Основною складовою безпеки банківських установ є ефективна економічна стратегія. Побудова такої стратегії банківських установ реалізується на основі стратегічного планування. Базовими елементами моделі є: управління наявним потенціалом, ключові чинники успіху банківської системи, сучасні концепції банківського управління.

Згідно з проведеними дослідженнями, серед банківських установ лише одиниці мають добре опрацьовану стратегію економічної безпеки банківських установ, яка передбачає комплексне управління наявним потенціалом з урахуванням сучасних концепцій управління.

Велика кількість різноманітних загроз безпеці банку, які охоплюють всі сфери його діяльності, потребує комплексного підходу до їх аналізу та системного розроблення заходів щодо їх запобігання. У цих умовах нагальним завданням стає впровадження принципів Базель II, що базуються як на зовнішньому нагляді та контролі банківської діяльності, так і на спонуканні банків до розроблення внутрішніх систем показників та індикаторів, дотримання яких дасть можливість якісніше забезпечувати банківську безпеку.

На основі проведених досліджень встановлено, що безпека банку – це стан стійкої життєдіяльності, за якої забезпечується реалізація основних інтересів і пріоритетних цілей банку, захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів [4].

Банки, як і інші суб'єкти господарської діяльності, змушені організовувати свою діяльність в умовах невизначеності, непередбачуваності, загроз і небезпек. Крім того, на розвиток банківської діяльності впливають і такі чинники, як нестабільність політичної і соціально-економічної ситуації в країні, недосконалість банківського законодавства, криміналізація суспільства, шахрайство, корупція та ін. З метою подолання даних чинників, на нашу думку, доцільно сформуувати ефективну економічну стратегію забезпечення банківської безпеки [1].

Звертаємо увагу на те, що економічна стратегія забезпечення банківської безпеки – це комплекс заходів з досягнення максимально можливої платоспроможності та стійкості комерційного банку, ліквідності його балансу, ефективної структури капіталу й найбільш прибуткових напрямів його вкладень, що досягається шляхом чіткого стратегічного і тактичного

планування, вжиття заходів з метою запобігання загрозам фінансового характеру. Метою стратегії є збільшення прибутковості, оборотності капіталу, розширення позицій на ринку банківських послуг. Стратегія економічної безпеки банківських установ формується відповідно до економічних нормативів центрального банку та має узгоджуватися із загальноекономічною стратегією і розроблятися на основі чинної нормативно-законодавчої бази [3].

На нашу думку, основні стратегічні заходи з метою обмеження негативного впливу загроз на стан банківських установ такі:

- проведення виваженої цінової політики, участь банку в регіональних економічних проектах;

- підвищення ефективності та зниження собівартості банківських послуг;

- аналіз партнерів, зокрема уникнення джерел фінансування, поведінка яких є непередбачуваною, розміщення коррахунків у авторитетних, надійних фінансових установах;

- введення в керівні колегіальні органи великих підприємств позичальників представників банку;

- приділення великої уваги підвищенню довіри до банку, його рекламі, посиленню прозорості фінансового стану банку;

- уникнення залежності від «політичних» капіталів, жорстке дотримання вимог законодавства у сфері банківської діяльності;

- проведення виваженої кадрової політики, зокрема у сфері оплати праці та соціального захисту працівників.

Неможливо залишити поза увагою те, що на банківські установи потребують створення комплексної системи забезпечення економічної безпеки банку, яка, своєю чергою, дасть змогу банку не втратити ліквідність і платоспроможність, а також протистояти різноманітним загрозам та самостійно ліквідувати наслідки їх реалізації. При цьому об'єктами захисту такої системи насамперед стають фінанси, матеріальні цінності та інформація банку. Згідно проведених досліджень встановлено, що 80 % коштів банків становлять обігові кошти, за допомогою яких здійснюються банківські операції, а решта використовуються для забезпечення інших потреб банку. За таких умов можна стверджувати, що головну увагу в забезпеченні економічної безпеки слід приділяти саме захисту матеріальних цінностей, банківських операцій та інформації [5].

З метою удосконалення стійкості банківської системи необхідно дотримуватися певних стратегічних орієнтирів: зміни концепції регулювання руху капіталів у напрямі зняття обмежень на приплив капіталу й посилення контролю за його впливом за тіньовими схемами; розширення ресурсних можливостей банківської системи та інструментів підтримки економічного зростання; активізації політики рефінансування, розгляду можливості зменшення норм обов'язкового резервування, збільшення лімітів НБУ; надання субординованих кредитів для підтримки вітчизняних банків; посилення контролю за спекулятивними угодами на міжбанківському валютному і ресурсному ринках; посилення спроможності фінансового сектору до ринкової «стерилізації» частини надлишкової грошової маси; розроблення механізмів заміщення зовнішніх ресурсів у вигляді облігаційних позик, синдигованих кредитів і потоків спекулятивного капіталу внутрішніми ресурсами шляхом підвищення ролі у структурі грошової пропозиції каналу

рефінансування, розміщення бюджетних коштів у банківській системі та залучення коштів населення.

Виходячи з усього викладеного, можна зазначити, що формування стратегічної системи забезпечення економічної безпеки банківських установ, насамперед з погляду її комплексного характеру, має найбільш ефективно забезпечити захист основних його ресурсів і створити сприятливі умови для стабільного і перспективного розвитку банківського сектору.

На основі проведених досліджень можна сформулювати основні напрямки застосування державних заходів щодо підвищення стійкості економічної сфери банківського сектору є: посилення нагляду за якістю капіталу фінансових установ, ліквідністю та ризиками; підвищення прозорості діяльності фінансових установ; підвищення оперативності реагування на ризики органів регулювання і нагляду; використання нових механізмів грошово-кредитного регулювання та діяльності центральних банків.

Резюмуючи стверджуємо, що економічна безпека є комплексною категорією в системі забезпечення економічної безпеки банківських установ, надійність і ефективність функціонування якої буде оцінюватись за критеріями недопущення або своєчасного виявлення загроз фінансам банку, його інформації та матеріальним цінностям. Головним же критерієм оцінки розвитку стратегії економічної безпеки банківських установ буде стабільність економічного розвитку банку згідно з його стратегічними завданнями та орієнтирами розвитку.

Список використаних джерел

1. Васильчак С. В. Організація безпеки банківської діяльності в Україні / С. В. Васильчак, С. Ф. Вінтоняк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.18. – С. 153–157.

2. Вівчар О. І. Специфіка особливостей фінансово-економічної безпеки банківського контролю над економічною злочинністю / О. І. Вівчар // Вісник Дніпропетровського університету. – Науковий журнал №4. Том 24. – Дніпропетровськ, 2013 – С. 53–58.

3. Вівчар О. І. Стратегія забезпечення банківської безпеки: проблеми та перспективи / О. І. Вівчар // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – Випуск II (50). – Чернівці, 2013 – С. 44-47

4. Горалько О. В. Фінансова безпека банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави / О. В. Горалько // Науковий вісник ЛДУЦВС. Серія економічна. – 2011. – №2. – С. 328–337.